

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ

У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

ІНТЕГРАЦІЯ

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

РОЗВИТОК

*III Міжнародна
науково-практична конференція
29 квітня 2026 року, Чернігів – 2026*

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

М 58

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 8 від 25 травня 2026 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Шаранова Ю. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Олефір Л. І. – кандидат юридичних наук, доцент.

Міждисциплінарні підходи та педагогічна майстерність у підготовці здобувачів вищої освіти та підвищенні кваліфікації персоналу: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 29 квітн. 2026 р.) / голов. ред. В. О. Аніщенко; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. 745 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Interdisciplinary approaches and pedagogical skills in the training of higher education students and staff development: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 28 April 2026) / edited by V. Anishchenko; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2026. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі на офіційному сайті Пенітенціарної академії України (<https://pau.edu.ua/materials-of-scientific-conferences/>) у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)

© Пенітенціарна академія України

Неїжпапа Л. С. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ВИКЛАДАЧА ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	254
Нохріна І. С. РОЗВИТОК ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	259
Семелюк К. О. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО ДСНС ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ	263
Сіренко К. Ю., Попружна А. В. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ОРГАНІВ ПРОБАЦІЇ	266
Судніцин Ю. Т. ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	270
Тітова Л. О. АІ-ГРАМОТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ІНФОРМАТИКИ	272
Трояновська М. М. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	275
Черняхівич М. М. КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	280
<i>СЕКЦІЯ 3. ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	
Башеніна Л. Г. ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	284
Гончаренко О. Г. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	289
Гузанова К. В., Григоренко Т. В. МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ БАТЬКІВ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ	294

працівникам і працівницям системну інституційну підтримку й умови для сталої інтеграції гендерного підходу в освітню практику.

Список використаних джерел

1. Тюріна Д. Гендерна компетентність як фактор інтеграції гендерного підходу у вищій освіті // *Наук. вісн. Вінницької акад. безперервної освіти. Серія: Екологія. Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 2. С. 149–158. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2024-2.19>
2. Кравчина О. Є. Цифрове середовище для формування гендерночутливого підходу в учителів // *Інформаційний бюлетень № 3, 2025 / Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*. Київ, 2025. С. 1–7. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746032/>
3. Mas de les Valls E., Peña M., Lusa Garcia A., Baltà-Salvador R. From Plans to Practice: Transformative Gender-in-Teaching Training Programs Through GEPs in Higher Education // *Social Inclusion*. 2025. Vol. 13. Art. 9969. DOI: <https://doi.org/10.17645/si.9969>
4. Mazur R., Walaszczyk L., Apostolatu R.-C., Beutner M. Is STEM Education Gender Neutral? An Analysis of Teachers' Perceptions of Gender Differences in Five Countries // *Journal of Education Culture and Society*. 2025. Vol. 16, iss. 2. P. 73–86. URL: <https://jecs.pl/index.php/jecs/article/view/1844>.

Семелюк К. О.,

*курсант 1 курсу навчально-наукового інституту цивільного захисту,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Черкаси, Україна*

Науковий керівник – Подлесна В. І.,

*викладач кафедри мовної підготовки навчально-наукового
інституту цивільного захисту,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Черкаси, Україна*

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗВО ДСНС ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Професійна діяльність викладача закладу вищої освіти характеризується високим рівнем відповідальності, складністю та багатогранністю, що зумовлює необхідність сформованої системи професійних компетентностей.

У сучасних умовах розвитку освітнього простору, зумовлених викликами національній безпеці та інтеграцією України до європейських стандартів

підготовки фахівців цивільного захисту, особливої актуальності набуває питання професійної підготовки викладача ЗВО ДСНС. Такий фахівець має бути здатним ефективно поєднувати освітню, наукову та спеціальну службову діяльність [3, с. 80].

Професійні компетентності викладача закладу зі специфічними умовами навчання розглядаються як інтегральна сукупність знань, умінь та ціннісних орієнтацій, що забезпечують успішне формування готовності курсантів до виконання завдань за призначенням у надзвичайних ситуаціях [5, с. 186]. До їхньої структури, поряд із загальнопедагогічними, належать оперативно-службова, тактико-спеціальна та психологічна складові, які сприяють ефективній взаємодії зі здобувачами освіти у процесі професійної соціалізації [4, с. 48].

Реалізація професійної діяльності викладача ДСНС передбачає виконання комплексу завдань, серед яких пріоритетне місце займає проєктування навчального процесу з урахуванням досвіду ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та ведення бойових дій. Важливою складовою є виховна функція, спрямована на формування у курсантів високої професійної мотивації, вірності Присязі, загартованості та відповідальності за життя людей у критичних умовах [1, с. 8].

Поряд із педагогічною діяльністю, викладач ЗВО ДСНС здійснює прикладну науково-дослідницьку роботу, спрямовану на вдосконалення методів захисту населення і територій, модернізацію технічних засобів порятунку та обґрунтування нових алгоритмів реагування на надзвичайні події. Це вимагає від науково-педагогічного працівника високого рівня інтелектуального розвитку, здатності до аналізу ризиків та розвинених вольових якостей [2, с. 18].

У наукових дослідженнях підкреслюється, що викладач вищої школи системи ДСНС повинен володіти бездоганними морально-етичними якостями, бути взірцем офіцерської честі та педагогічної майстерності. Особливого значення в умовах цифровізації та посилення техногенних загроз набуває

здатність викладача використовувати сучасні імітаційні технології, VR-тренажери та спеціалізовані програмні комплекси. Це сприяє не лише розвитку критичного мислення курсантів, а й формуванню у них стійких навичок прийняття рішень у стресових ситуаціях, що є запорукою ефективної діяльності майбутнього офіцера служби цивільного захисту в суспільстві знань [2, 19].

Отже, професійна компетентність викладача закладу вищої освіти системи ДСНС України є ключовим чинником, що забезпечує якість підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту. Це динамічна сукупність професійних якостей, що поєднує не лише педагогічну майстерність, а й глибокі фахові знання, необхідні для реагування на сучасні виклики безпеки. Постійний розвиток цієї компетентності, опанування інноваційних імітаційних технологій та формування у курсантів високих морально-вольових якостей дозволяють викладачеві ефективно проєктувати освітнє середовище, здатне готувати фахівців, готових до професійної діяльності в екстремальних умовах сьогодення.

Список використаних джерел

1. Алещенко В. І. Формування культури службових відносин у майбутніх офіцерів // Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. Київ: НУОУ, 2015. Вип. 1 (44). 282 с.
2. Веселовська Г. В. Удосконалення процесів викладання в сфері вищої освіти на засадах підвищення мотивації навчання шляхом використання мережних інформаційних технологій та спеціальних систем завдань // Професійний розвиток, удосконалення загальних і професійних компетентностей викладачів вищої школи: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 8 липня – 18 серпня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 164 с. URL: https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/22636/1/Збірник%20тез_%202024.pdf.
3. Головань М. С. Професійна компетентність викладача вищого навчального закладу / М. С. Головань // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. Збірник статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – Вип. 44. – Ч. 3. – с.79-88 URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bebad537-b4c1-4b85-b091-d4c67e1514d2/content>.
4. Миронець С.М., Тімченко О.В. Негативні психічні стани рятувальників в умовах надзвичайної ситуації: Монографія. Київ: ТОВ "Август Трейд", 2008. 249 с.
5. Назаров О. О. Психологічні аспекти підготовки фахівців ДСНС до діяльності в екстремальних умовах // Проблеми психології діяльності в особливих умовах: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 23 квітня 2024 р. Київ : 7БЦ, 2024. 350 с.